

Aleg 167

L. S. 1.415/98.

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie niższych szkół rolniczych, tudzież szkoły uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku i szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Przystępując do zdania sprawy o szkołach w tytule wymienionych, a to na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego i na podstawie dołączonych do niego relacji Dyrekty, Komisya gospodarstwa krajowego uznaje za zupełnie właściwe, że Wydział krajowy objął swem sprawozdaniem wszystkie wymienione szkoły, gdyż są to w gruncie rzeczy równorzędne zakłady naukowe, a jako takie powinny być równocześnie omawiane.

Tyle co do strony formalnej — co zaś do strony merytorycznej, to Komisya gospodarstwa krajowego, daje najpierw ogólny pogląd na działalność Wydziału krajowego w tej gałęzi administracyi krajowej, następnie zaś omawia sprawy dotyczące się każdej szkoły z osobna.

Uchylenie kuratoryj tych szkół i lwowskiej szkoły lasowej po dłuższych pertraktacjach z rządem stało się faktem dokonany, czem spełniono wolę Wysokiego Sejmu, wyrażoną w dawniej powziętych uchwałach. Atrybucye, przysługujące dotąd poszczególnym kuratoryom, przeszły na sekcję stałą krajowej Komisji rolniczej, zaś jako organ lokalny, zastępujący na miejscu w razie nagłej potrzeby Wydział krajowy, ustanowionym być ma opiekun dla każdej szkoły. Na godności te zamierza Wydział krajowy zaprosić z pomiędzy obywateli, sąsiadujących ze szkołami, osobistości, które się żywo daną szkołą zajmują.

Podzielając w zupełności potrzebę tych zmian, które zresztą dokonane zostały zgodnie z intencją Wysokiego Sejmu, a nadto uznając, że przez scentralizowanie agend, zostających dotąd w rękach kuratoryj nigdy ze sobą się niekomunikujących, Wydział krajowy będzie mógł i skuteczniej i szybciej szkołami temi administrować z powodu, uproszczenia toku instancyj, nie może jednak Komisya gospodarstwa krajowego nie zaznaczyć, że jej zdaniem cel ten dopiero wówczas da się osiągnąć w całej pełni, gdy Wydział krajowy będzie miał odpowiedni organ urzędowy, któremu byłaby powierzona peryodyczna inspekcyja tych szkół dla przekonywania się, jak wykonano polecenia Wydziału krajowego, jak się prowadzi gospodarstwo szkolne i manipulację z funduszami, a wreszcie, co najważniejsza, jak i w jakich rozmiarach udzielaną jest nauka w tych szkołach.

Już w swem zeszłorocznem sprawozdaniu wyraziła Komisya gospodarstwa krajowego swe zapatrywanie, że utworzenie organu nadzorczego, t. j. posady inspektora niższych szkół rolniczych uważa za rzecz konieczną, nawet nieodzowną; obecnie, gdy mimo

to dotąd organu tego nie ustanowiono, widzi się Komisya zniewoloną tę sprawę z całym naciskiem powtórzyć, a powołując się w tej mierze na uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia 1896 — żywi w interesie szkół niższych nadzieję, że Wydziałowi krajowemu powiedzie się niebawem, jak o tem zresztą w swem sprawozdaniu zapewnia, kwestyę tę rozwiązać w niedalekiej przyszłości, a zarazem z pożytkiem dla rzeczy samej. Będzie to najodpowiedniejszym środkiem do osiągnięcia koniecznej jednolitości w traktowaniu nauki w każdej szkole, a zarazem uchyli w tym właśnie kierunku ujemne skutki, wpływające z przenoszenia nauczycieli z jednej szkoły do drugiej, co jednak ze względów służbowych i administracyjnych jest czasem nieuniknione.

Sprawy dalszego kreowania niższych szkół rolniczych Komisya gospodarstwa krajowego na teraz nie porusza, zwłaszcza szkół obecnego typu, bo mniema, że inny sposób rozpowszechniania nauk rolniczych okaże się potrzebnym.

Zresztą dalsze tworzenie takich niższych szkół rolniczych, jakie dotychczas istnieją, byłoby obecnie rzeczą niemożliwą z powodu zbyt wysokich kosztów ich założenia i z braku odpowiednich sił nauczycielskich.

Wprawdzie Wydział krajowy wspomina w sprawozdaniu z czynności Dep. III. w dziale „stypendya“ ustęp A) o swych usiłowaniach, zmierzających do zaradzenia temu brakowi, to jednak Komisya gospodarstwa krajowego w niniejszem sprawozdaniu nie zamierza tą kwestyą konkretnie się zajmować; natomiast pragnie już na tem miejscu podnieść ważność tego zadania i sądzi, że w udzielaniu stypendyów kandydatom, kwalifikującym się na fachowych nauczycieli w niższych szkołach rolniczych widzi jedyną do celu wiodącą drogę.

Sprawę instruktorów dla praktycznej nauki załatwił Wydział krajowy stosownie do uwag zawartych w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisji gospodarstwa krajowego, powołując na te posady ludzi odpowiednio ukwalifikowanych, ewentualnie dawniejszych uczniów, którzy przez dłuższy czas zajęci w prywatnych gospodarstwach, dokładnie się zapoznali z czynnościami praktycznymi a przychodząc na stanowisko instruktorów z takim zasobem wiedzy praktycznej uzyskali tem samem potrzebną powagę wobec uczniów, których mają dozorować i ich robotami kierować.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża zapatrywanie, że i nadal powinien być zachowanym ten sposób postępowania przy ewentualnem obsadzaniu posad instruktorów.

Plan nauk dla niższych szkół rolniczych nie został zmienionym, gdyż jest odpowiednim, a potrzeba urządzania kursów specjalnych znalazła załatwienie w wydelegowaniu fachowych nauczycieli do ich udzielania, co pod każdym względem dodatniem załatwieniem nazwać trzeba.

Frekwencya we wszystkich czterech szkołach: Bereźnica, Horodenka, Jagielnica i Kobiernice była bardzo dobrą, albowiem zgłaszających się kandydatów jest więcej, aniżeli można przyjmować.

Szczegółowo przedstawia się ona jak następuje:

Bereźnica na dwóch kursach	24
Horodenka	42
Jagielnica	33
Kobiernice	36
Razem	135

Z rozmaitych przyczyn zostali w przeciągu roku szkolnego albo wydaleneni albo też opuścili te zakłady:

w Bereźnicy	4
w Horodence	10
w Jagielnicy	—
w Kobiernicach	3
Razem	17

Z dobrym postępem ukończyło w roku ubiegłym tj. po trzechletnim kursie:

Horodenkę	9
Jagielnicę	11
Kobiernice	12
Razem	32

W porównaniu do lat poprzednich wykazuje to zestawienie znaczny postęp, a wielka ilość zgłaszających się kandydatów pozwala w przyszłości wystąpić z większymi wymaganiami co do kwalifikacji.

Każda z tych szkół miała etatową ilość nauczycieli; przy szkole kobiernickiej zwiększono czasowo etat o jednego zastępcę nauczyciela fachowego z powodu, że przy tej szkole odbywa się kurs rolniczy dla nauczycieli ludowych.

Co do kursów specjalnych, to urządził Wydział krajowy kursa mleczarstwa w Jagielnicy i w Kobiernicach, przeznaczając do ich przeprowadzenia instruktora mleczarstwa p. Biedronia, w Horodence zaś drugiego nauczyciela fachowego Przemysława Cholewę.

Nauki weterynaryi we wszystkich szkołach, mających już trzy kursa, udzielał jak corocznie weterynarz krajowy p. Sochaniewicz.

Kurs uprawy tytoniu, tej tak ważnej gałęzi gospodarstwa mniejszej własności na wschodnich kresach kraju, przeprowadził w Jagielnicy i w Horodence p. Zygmunt Jankliński c. k. adjunkt fabryki tytoniu.

Komisja gospodarstwa krajowego uważa, że kursa specjalne, mają wielkie znaczenie, a głównie kurs mleczarstwa, który powinien być przeprowadzony we wszystkich niższych szkołach rolniczych bez wyjątku.

W Kobiernicach uwzględniając, że w zachodniej części kraju gospodarstwo stawowe jest bardzo rozpowszechnione, powinien być według zapatrywania komisji gospodarstwa krajowego, zaprowadzony krótki kurs hodowli ryb.

Od szeregu lat, obowiązujące przepisy co do porządku internatowego odpowiadają w zupełności potrzebie.

Również należy skonstatować, że utrzymanie uczniów jest dobre, albowiem wikt bywa udzielanym w odpowiedniej jakości i wystarczającej ilości.

Pielęgnowanie ducha religijnego, tego tak ważnego momentu w edukacji każdego młodego człowieka jest powierzonym katechetom, przyczem podnieść należy, że w tych szkołach, gdzie się znajdują uczniowie dwóch obrządków, również katecheci dwóch obrządków są czynni.

Podobnie ma się rzecz z nauką języków krajowych w tych zakładach, o których powyż wspomniano.

Środki naukowe we wszystkich zakładach są w dostatecznej liczbie, a dotacya budżetowa wystarcza na ich skompletowanie.

Co do rachunkowości, używanej w tych szkołach, które mają własne gospodarstwo rolne, podnosi komisja gospodarstwa krajowego ponownie swoje zapatrywanie, iż sposób rachunkowości powinien być prosty i na jednakową modłę przeprowadzony we wszystkich szkołach rolniczych z tem, że rachunki roku gospodarczego powinny być zamknięte z dniem 30. czerwca. Przez to odpadnie potrzeba wstawiania do rachunku zamkniętego obecnie z dniem 31. grudnia wartości remanentów, będących często liczbą fikcyjną, bo z dniem 30. czerwca najmniej się znajduje remanentu w gospodarstwie.

Przechodząc do pojedynczych szkół Komisja gospodarstwa krajowego co do szkoły w Bereźnicy przyjmuje najpierw do wiadomości, że za kwotę 26.000 zł. uchwaloną na posiedzeniu Wysokiego Sejmu dnia 15. lutego 1897 r. ostatecznie ukończono resztę budowy tego zakładu. Zarazem wyraża Komisja zapatrywanie, że zamierzone drenowanie pól, należących do zakładu powinno być z możebną szybkością wykonane; bez tej melioracyi nie można mieć najmniejszej nadziei dodatniej gospodarki, gdyż nieprzepuszczalne iłowate podłoże z cienką bardzo warstwą urodzajną, kwalifikuje ten grunt bez drenowania tylko na pastwisko. Postawienie lodowni i ganków, ochraniających wejścia domów należy również uważać jako wydatek potrzebny i dlatego aprobuje Komisja gospodarstwa krajowego wstawienie kwoty 1.800 zł., jako nadzwyczajnego wydatku, do budżetu krajowego rubr. VI. poz. 22. na drenowanie i 900 zł. w rubr. II. poz. 9., na urządzenie lodowni i ganków.

Co do niższej szkoły rolniczej w Horodence, Komisja gospodarstwa krajowego musi z naciskiem zwrócić się do braków w tejże szkole istniejących. Delegat Wydziału krajowego, który brał udział w egzaminach w swej relacyi skonstatował, że uczniowie nie posiadają dostatecznej znajomości w wykonywaniu robót gospodarskich i że ten brak przez dobre nauczanie strony teoretycznej jak to ma miejsce w Horodence, nie może być zrównoważonym. Komisja gospodarstwa krajowego widzi się przeto zmuszoną zaznaczyć, jak to już przed dwoma laty uczyniła, a w roku ubiegłym ponowiła, że uchwały sejm-

wej z dnia 21. stycznia 1896 ustęp 4., nie uważa za zgasłą i oczekuje dalszych rokowań w celu załatwienia żywotnej sprawy dla każdej szkoły rolniczej, która główny nacisk kłaść winna na stronę praktyczną. A sprawą tą jest posiadanie choćby nie wielkiej przestrzeni gruntu onego do wyłącznej dyspozycji szkoły.

Co do innych spraw, aprobeuje Komisya gospodarstwa krajowego wstawienie do nadzwyczajnych wydatków rubr. II. poz. 9. wydatek 1.100 zł. na restauracye walącego się domu mieszkalnego dla instruktora jak i kwoty 813 zł. na wystawienie niezbędnej potrzebnej suszarni dla tytoniowego liścia.

Dla szkoły rolniczej w Jagielnicy, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. lutego r. 1897 na wniosek Komisji gospodarstwa krajowego kredyt do wysokości 2.000 zł., w celu pokrycia reszty kosztów budowy domu mieszkalnego i budowy drogi dojazdowej do szkoły.

W tych granicach budżetowych wykonano wszystkie te roboty, na czem cały zakład nietylko zyskał, ale znacznie lepiej się przedstawia.

Gospodarstwo zakładowe jak i rachunkowość są wzorowo prowadzone, co najlepiej z tego się okazuje, że przeciętnie 1 morg dał 26 zł. 98ct. rocznego czystego zysku

W szkole rolniczej w Kobiernicach, jak już poprzednio nadmieniono, odbywa się kurs dla nauczycieli szkół ludowych a to stosownie do uwagi, zamieszczonej w poprzednim sprawozdaniu Komisji gospodarstwa krajowego, że kurs taki tylko wtenczas może korzyść przynieść, jeżeli się odbędzie przy zakładzie niższym posiadającym własne gospodarstwo.

Plan i organizacya tego kursu jak i ilość kandydatów t. j. 10 pozostała taką, jak na poprzednim kursie w Horodence.

Wreszcie koszt urządzenia pozostał ten sam, to znaczy, że fundusz krajowy dodaje do subwencji wyznaczonej przez Ministerstwo Oświaty jeszcze 1400 zł., które są zamieszczone w rubr. XV wydatków.

W wydatkach nadzwyczajnych tej szkoły umieścił Wydział krajowy dwie kwoty niezbędne mianowicie : 300 zł. na wystawienie szopy dla przechowania węgla i drzewa i 300 zł. na odrestaurowanie pomieszkania instruktora.

Komisya gospodarstwa krajowego uważa te wydatki za potrzebne jak niemniej wydatek w kwocie 900 zł. wstawiony w poz. 22 preliminarza tej szkoły, a mający służyć na zdrenowanie pól szkolnych.

Szkoła w Suchodole.

Wychodząc ze słusznego zapatrywania, że należy wyczekiwać, aż materyały budowlane w Krośnie potanieją, nie przyspieszał Wydział krajowy wykonania budowy tej szkoły.

Po ukończeniu kilku większych prywatnych budowli w okolicach Krosna, uzyskał Wydział krajowy rzeczywistejsze warunki i rozpoczął w roku zeszłego budowę. Przekonawszy się jednak, że pierwotny plan, mający tak zwane konstrukcyjne oszczędnościowe, nieodpowiadające zupełnie celowi w budynkach na szkołę przeznaczonych, nie może służyć za podstawę przy jej wykonaniu, tudzież zbadawszy na miejscu, że budynki gospodarskie, które miały być tylko zaadaptowane, są w tak złym stanie, że się jedynie do rozbioru kwalifikują, polecił Wydział krajowy sporządzić nowy plan i kosztorys i wciągnąć weń także koszta oparkania, zdrenowanie gruntu pod budowę zajętego i budowy studni.

Cały w ten sposób sporządzony kosztorys oblicza ogólny koszt na 69.000 zł., a ponieważ Wysoki Sejm udzielił już na ten cel 30.000 zł., Wydział krajowy wstawia resztę t. j. 39.000 zł. do rubr. XV budżetu krajowego z tem nadmienieniem, że zwrot, który się należy od Wysokiego Rządu w kwocie 28.000 zł. tylko ratami wpływający po 6.000 zł. rocznie stosownie do układu z c. k. Rządem będzie w dochodach krajowych umieszczanym.

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi przyjęcie powyżej wymienionych kwot w wydatkach i dochodach, lecz zarazem zaznacza, że tak wysoki koszt erygowania niższych szkół rolniczych, nie powinien w przyszłości się powtarzać.

Wszystkie budynki zakładowe są już pod dachem, budynki gospodarsze będą na wiosnę tego roku ukończone. Zachodzi jeszcze potrzeba wewnętrznego urządzenia zakładu, zakupno inwentarzy żywego i martwego i budżetowe pokrycie wydatków na wyzrodzenie ciała nauczycielskiego, na koszta administracyjne, utrzymanie uczniów przez

ostatnie cztery miesiące w roku 1898 i czynsz dzierżawny z pola dla zakładu. Suma wszystkich tych wydatków wynosi 12.590 zł., z czego przypada:

kwota 9.223 zł. na koszt wewnętrznego urządzenia i zakupno inwentarzy, utrzymywanie inwentarza żywego i obsiew pól.

Reszta zaś w ogólnej kwocie 3.367 złr. przypada na wynagrodzenia ciała nauczycielskiego, utrzymanie uczniów, koszta administracyjne i czynsz dzierżawny, wszystko za ostatnie 4 miesiące r. 1898.

Kwota jest wypośredkowana z cyfr, wynikłych ze załatwienia analogicznej kwestyi w roku ubiegłym przy szkole w Bereźnicy.

Ponieważ zaś Wysoki Sejm ten rachunek dla szkoły w Bereźnicy w swoim czasie przyjął, komisya gospodarstwa krajowego wstawienie kwoty 3.367 złr. i 9.223 złr., uważa jako wydatek usprawiedliwiony, a domaga się jedynie ścisłej oszczędności i dobrego zużytkowania tej sumy.

Co do etatu i płac grona nauczycielskiego, który się w niczem nie różni od etatu innych równych zakładów krajowych, a który wejdzie stopniowo w życie w miarę przybywania klas, komisya gospodarstwa krajowego przyjmuje go z tem jednak nadmienieniem, że płaca trzeciego nauczyciela fachowego dla nauki uprawy i wyprawy lnu tylko tak długo może być utrzymana jak długo w tym zakładzie specjalna gałąź: uprawy i wyprawy roślin włóknistych będzie wykonywana.

Szkoła w Gródku

ma tylko istnieć do otwarcia szkoły w Suchodole.

W roku ubiegłym liczyła 9 uczniów, którzy po jej ukończeniu w przeważnej części udali się na dalszą naukę do innych niższych szkół rolniczych o trzyletnim kursie.

Komisya gospodarstwa krajowego mniema, że dalsze istnienie tej szkoły o jednorocznym kursie, poświęconym przeważnie tylko nauce o uprawie i wyprawie roślin włóknistych, nie jest wskazane i że należałoby ją już z końcem bieżącego roku szkolnego zamknąć.

W tym też duchu stawia komisya gospodarstwa krajowego wnioszek z poleceniem dla Wydziału krajowego.

Co do funduszków, które są preliminowane na jej całoroczne utrzymanie, to komisya sądzi, że pozostała niezuzyta część, może być z większym pożytkiem obrócona na inny cel.

Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

W roku ubiegłym uchwalił Wysoki Sejm kwotę 4.000 złr. na przebudowanie i rozszerzenie cieplarni tej szkoły, jeżeli c. k. Rząd połową kosztów do tego się przyczyni.

Ponieważ rokowania w tym kierunku jeszcze nie ukończono, nie mógł słusznie Wydział krajowy do wykonania tej pracy przystąpić, tylko załatwił najniezbędniejsze roboty za kwotę w budżecie wyznaczoną — mianowicie wybudował mur na 50 mtr. długi, uporządkował podwórze, wystawił szopę do przechowania okien inspektowych.

W szkole było w r. 1896/97. 21 uczniów.

Zakład opuściło trzech uczniów i na ich miejsce trzech innych przyjęto.

Etat profesorów pozostawał niezmienny. Środki naukowe bardzo mało się powiększyły, a ponieważ te środki przy szkole ogrodniczej mają wielkie znaczenie, komisya gospodarstwa krajowego w zupełności uznaje potrzebę wstawienia kwoty 300 złr. w poz. 17 nadzwyczajnych wydatków tej szkoły na skompletowanie środków naukowych.

Wychodząc zaś z tego założenia, że wewnętrzne urządzenie już zdawna istniejącej szklarni, jest niezbędnym potrzebem, uznaje również wydatek 400 złr, umieszczony w poz. 20 b. za usprawiedliwiony.

Obok tych dwóch wydatków aprobejuje komisya gospodarstwa krajowego trzeci wydatek w kwocie 600 złr. mający posłużyć na restaurację sali sypialnej uczniów, którą grzyb częściowo zniszczył.

Komisya gospodarstwa krajowego mając na względzie małą ilość uczniów tego zakładu; tudzież z uwagi już w ubiegłym roku uczynionej, że szczegółowy plan nauki w tej szkole jest stanowczo za wysoki w porównaniu do umysłowego poziomu uczniów

i do przeciętnych potrzeb kraju, dalej przez wzgląd, że chmielarstwo i koszykarstwo ostatnie miejsce w tej szkole zajmuje, widzi się zmuszoną oświadczyć za zupełną reorganizacją tego zakładu.

Ze jednak sprawa taka nie może być dorywczo załatwioną, stawia Komisya gospodarstwa krajowego wniosek, ażeby Wydział krajowy zbadał stan całej szkoły i jej plan naukowy, i przedłożył Sejmowi odpowiednie wnioski.

Wszystkie uwagi reasumując, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych, krajowej szkole uprawy roślin włóknistych w Gródku, tudzież o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia I. roku nauki w krajowej niższej szkole rolniczej w Suchodole z początkiem roku szkolnego 1898/9.

III. Sejm ustanawia następujący etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole:

A.

Grono nauczycielskie kraj. niższej szkoły rolniczej w Suchodole składa się:

1. Z kierownika, zarazem nauczyciela fachowego, dwóch nauczycieli fachowych i nauczyciela do nauk elementarnych;
2. Z nauczycieli niestałych t. j. katechety i instruktora do robót praktycznych.

B.

Wymienieni pod A) 1. są urzędnikami krajowymi z wszystkimi prawami określonymi w ustanowie służby krajowej i w statucie emerytalnym.

C.

1. Pierwszy nauczyciel fachowy, a zarazem kierownik szkoły otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 1.300 złr. dodatek aktywalny o rocznych 140 zł. i dodatek pięcioletni o rocznej kwocie 200 zł.

2. Drugi nauczyciel fachowy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 1.000 zł. dodatek aktywalny o rocznych 100 zł. i dodatek pięcioletni o rocznej kwocie 100 zł.

3. Trzeci nauczyciel fachowy otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 800 zł. dodatek aktywalny o rocznych 80 zł. i dodatek pięcioletni o rocznej kwocie 80 zł.

4. Nauczyciel do nauk elementarnych otrzymuje wolne pomieszkanie i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 500 zł. dodatek aktywalny o rocznych 50 zł. i dodatek pięcioletni o rocznej kwocie 50 zł.

D.

Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z tych nauczycieli podług powyżej oznaczonej stopy, skoro tenże pełnił na jednej i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie.

Dodatek pięcioletni nie może być udzielony na tej samej posadzie częściej jak pięć razy t. j. za 25 lat nieprzerwanej służby.

Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury.

E.

Stanowisko nauczycieli niestałych, którzy nie są urzędnikami krajowymi i nie mają prawa do emerytury, określi bliżej statut organizacyjny szkoły, tudzież regulamina i instrukcje wydane na podstawie statutu.

O wysokości ich wynagradzania stanowi każdorazowy budżet krajowy.

IV. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 3.367 na koszt utrzymania szkoły w Suchodole w r. 1898 a kredyt do wysokości 9.223 na koszt jej urządzenia.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby z końcem letniego półrocza bieżącego roku szkolnego zwinął jednoroczny kurs dla uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku.

VI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na następnej sesji sejmowej przedłożył wnioski na reorganizację szkoły ogrodniczej w Tarnowie w tym kierunku, iżby plan nauki teoretycznej odpowiadał umysłowemu poziomowi uczniów, do tej szkoły przyjmowanych, a plan nauki praktycznej obejmował w szerszej mierze naukę chmielarstwa i uprawy wikla.

We Lwowie dnia 31. stycznia 1898.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Karol Czez.

